

Čís. 3518.

Povinný díl jest vypočítati podle počtu všech osob podle zákona k dědictví povolaných, třebas některé z nich dědické přihlášky nepodaly. Nárok na povinný díl pomíjí vzdáním se pouze tehdy, stalo-li se podle §u 551 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. února 1924, Rv I 1612/23.)

Žalobu o doplnění povinného dílu o b a n i ž š í s o u d y zamítly, ježto žalobce dostal již svůj povinný díl, při čemž vzaly za základ výpočtu povinného dílu všech osm dětí zůstavitelky, a to i ty z nich, jež nepodaly dědické přihlášky. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení věci vytýká žalobce proto, že při výpočtu povinného dílu byl vzat zřetel i na dědice, kteří se k pozůstalosti nepřihlásili a tudíž — podle žalobcova mínění — se dědictví vzdali. Než tento názor není správný. Práví sice § 767 obč. zák., že nemá nároku na povinný díl, kdo se dědictví vzdal. Ale ustanovení to je vykládati v souvislosti s §em 551 obč. zák., který předpokládá, že vzdání se dědictví se stalo p ř e d e m, to jest, jak III. dílčí novela k obč. zák. ještě výslovně zdůrazňuje, ačkoli podle ustáleného výkladu tohoto místa zákona v praxi a nauce o tom ani před tím již nebylo pochyby, aby se stalo úmluvou se zůstavitelem. Takové úmluvy žalobce ani netvrdil. Jí na roveň postavití opominutí dědické přihlášky, přičilo by se jasnému doslovu §u 551 obč. zák. a předpisu §u 120 nesp. říz. Tam jest ovšem stanoveno, že se k nárokům dědiců, kteří byli k projednání pozůstalosti obesláni, ale přes to dědické přihlášky nepodali, dále nepřihlíží a že se pozůstalost projedná jen s dědici se přihlásivšími. Ale opominutím dědické přihlášky nepozbývají obmeškali dědicové za všech okolností (§ 120, odstavec druhý, § 128, posl. věta, § 179 nesp. pat.) svého dědického práva, zejména nelze o nich míti za to, že se ho bezpodmínečně zřekli a dokonce zřekli úmluvou se zůstavitelem, neboť je jim zůstaveno, by dědická práva po případě i dodatečně ještě uplatňovali. Nepochybil proto odvolací soud, vysloviv právní názor, že povinný díl je vypočítati podle počtu všech osob podle zákona k dědictví povolaných, třebaže některé z nich dědické přihlášky nepodaly.

Čís. 3519.

Spor o vydání výmazného prohlášení, byť šlo o vklad nájemního práva, není věcí nájemní (§§ 560 a násl. a § 224 čís. 4 c. ř. s.).

Ochrana nájemců (zákon ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n.).

Obnovením smlouvy nájemní dle §u 2 (1) zákona neobnovuje se smluvní právo nájemcovo na knihovní vklad nájemního práva, omeze-

ného na určitou dobu a jest nájemce po uplynutí doby, na kterou bylo nájemní právo vtěleno, povinen, svoliti k jeho knihovnímu výmazu.

(Rozh. ze dne 20. února 1924, Rv I 1628, '23.)

Žalobkyně pronajala žalované poštovní správě smlouvou ze dne 31. října 1902 místnosti na 10 let, smlouvou ze dne 15. ledna 1912 na dalších 10 let. Tuto smlouvu, jež byla vtělena do knih, vypověděla žalobkyně dne 25. července 1921 bez svolení soudu na půl roku. Žalobu, by žalovaná byla uznána povinnou vydati výmazní prohlášení ohledně nájemního práva, procesní soud první stolice pro tentokrát zamítl, poněvadž dle znění § 2 zákona o ochraně nájemníků smlouvy nájemní, uzavřené na určitou dobu před 3. květnem 1920, z nichž nebyla dána soudní výpověď, se obnovují na neurčitou dobu, pročez závazek žalovaného, ustanovený v nájemní smlouvě, by po konečném uplynutí nájemní doby vydal výmazné prohlášení, nemůže dosud býti vymáhán, poněvadž nájemní smlouva trvá. Odvolací soud rozudek potvrdil. Důvod y: Žalobkyně shledává nesprávné právní posouzení věci v tom, že první soud má za to, že smlouva ze dne 31. října 1902 a 15. ledna 1912 i se všemi jejími ustanoveními byla ve smyslu zákona o ochraně nájemníků ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n. na neurčitou dobu obnovena, ač mimosoudní výpověď zanikla a jen nájemní poměr i na dále dle tohoto zákona trvá. Výklad, který dává odvolatelka zákonu ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n., je mylný. Zákon ustanovuje výslovně v § 2 (1), že smlouva nájemní, uzavřená před 3. květnem 1920, obnovuje se na neurčitou dobu, jestli nájemník neprohlásil, že nechce v nájmu pokračovati, nebo pronajímatel nedá se svolením soudu výpověď podle § 1 cit. zákona. Žádný z těchto případů nenastal. Mimosoudní výpověď jest úplně bezvýznamná, poněvadž nestala se se svolením soudu. Obnovuje se proto nájemní smlouva, před 3. květnem 1920 uzavřená. Touto obnovenou smlouvou jest smlouva ze dne 31. října 1902 (15. ledna 1912). Obnovuje-li se tato smlouva, obnovují se s ní i veškerá její ustanovení, pokud ovšem nejsou pozměněna tímto zákonem. Naprosto nelze souhlasiti s názorem odvolatelky, že mimosoudní výpověď smlouva nájemní zanikla a že trvá jen nájemní poměr ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by třeba, by se v zákoně mluvilo o obnově smlouvy nájemní. Předpokládá proto zákon o ochraně nájemníků, že nájemní smlouva již tu jest, a že tato smlouva se prodlužuje na neurčitou dobu. Tím méně lze přisvědčiti názoru odvolatelky, že ustanovení o vtělení nájemního práva není hmotněprávní součástí nájemní smlouvy. Vždyť ustanovení to dává se do nájemní smlouvy, by nájemce ve svém právu nájemním byl v každém případě chráněn. Náhled, že tohoto vtělení práva není již třeba, a že je zbytečné, poněvadž erár je chráněn zákonem o ochraně nájemníků, není správný, ježto není jisto, jak dlouho tento zákon v platnosti zůstane. V tomto případě výmaz věcného práva nájemního má nastati až po ukončení nájemního poměru.

A poněvadž tento poměr i na dále trvá, není žalovaný crár povinen, vydati výmazné prohlášení.

N e j v y š š í s o u d uznal dle žaloby.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil věci správně po právní stránce. Podle poslední věty Šu 2 (1) zákona ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n., obnovena byla i sporná smlouva nájemní na neurčitou dobu s výpovědní lhůtou, stanovenou zvláštními předpisy anebo v místě obvyklou. Pronajímatel může ovšem vypovědět tuto smlouvu nájemní jen za podmínek Šu 1 zák. Z toho nelze však vyvoditi, že oním předpisem zákona obnoveno bylo i smluvní právo nájemcovo na knihovní vklad nájemního práva, omezené na určitou dobu, a že byl odložen závazek nájemcův, že po uplynutí nájemní doby vydá pronajímateli k žádosti prohlášení, potřebné k výmazu tohoto nájemního práva. Tohoto ustanovení neobsahuje zákon o ochraně nájemců, jež lze vzhledem k jeho výjimečné povaze vztahovati jen na případy v něm výslovně uvedené. Ze spisů vyplývá, že před vydáním rozsudku soudu první stolice uplynul; lhůty, na něž bylo omezeno smluvní zajištění nájemního práva podle Šu 1095 obč. zák. (31. ledna 1912 a 1922). Tím vznikla nájemcova smluvní povinnost, vydati výmazné prohlášení, na něm žádané. Oba knihovní vklady vážnou bezdůvodně. Účelem jich bylo podle §§ 1095 a 1120 obč. zák. chrániti nájemce proti nabyvateli domu tím, že právo stalo se patrným knihovně. Tento účel pominul vydáním zákonných předpisů o ochraně nájemců, působících z jiného právního důvodu proti každému vlastníku domu, a jsou nyní ochrany té účastni i nájemci, jichž právo není vloženo do knih. Z tohoto důvodu nebylo třeba ani zvláštního ustanovení zákona o obnově knihovního práva nájemního, a není správně, rozšiřovati ustanovení zákona i na tento případ. Zákon o ochraně nájemců není tudíž na překážku žalobnímu nároku, důsledkem čehož je nárok ten odůvodněn již nájemní smlouvou. Nesprávným je náhled žalované strany, že dovolání bylo podáno pozdě, ježto spor o vydání výmazného prohlášení, byť šlo o vklad nájemního práva, není věcí nájemní ve smyslu §§ 560 a 224, čís. 4 c. ř. s.

Čís. 3520.

I nepřekonatelný odpor jest důvodem rozvodu. Třebas se při rozvodu pro nepřekonatelný odpor nevyžadovalo souhlasu druhého manžela, jest na žalobci, by prokázal skutečnostmi, že se odpor zakládá v chování druhého manžela. K pojmu odporu (nepřekonatelného odporu).

(Rozh. ze dne 20. února 1924, Rv I 1693/23.)

Žaloba manžela o rozvod pro nepřekonatelný odpor byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by doplně řízení, znovu rozhodl.